

Старатељство

Доношење личних одлука и одлука у вези свакодневног живота, за одраслу особу која није способна да доноси одлуке

Guardianship - Serbian

Шта је старатељство и како функционише?

Старатељство је постављање особе ('старатеља') да доноси одлуке у име одрасле особе са инвалидитетом ('особе коју представља/штићеника') када дотична особа није у стању да то чини.

Сви одрасли преко 18 година, без обзира на инвалидитет, имају право да доносе своје властите одлуке. Ово важи осим ако нису, док су још били у стању, именовали особу да буде њихов старатељ на основу трајног пуномоћја о старатељству – а сада су изгубили способност да доносе одлуке за које су овластили старатеља.

Алтернативно, старатељство може да се добије тако што се молба за старатељство поднесе трибуналу (Victorian Civil and Administrative Tribunal, VCAT, Guardianship List).

VCAT саслуша ствар и ако је потребно поставља 'старатеља' да доноси одређене врсте одлука.

Старатељ доноси одлуке у вези са свакодневним животом штићеника, као нпр. где ће живети и ко код њега може доћи, у складу са постављеним одредбама.

Одлуке старатеља имају исту правну снагу као да их је сама особа направила.

Када је потребно старатељство?

Често се погрешно сматра да су родитељи или неговатељи особа са инвалидитетом - њихови старатељи. Особе са инвалидитетом треба да се подстакну и подрже да саме доносе одлуке за себе.

Старатељство је међутим потребно у следећим ситуацијама:

- када је особа која има инвалидитет изложена ризику пошто не може да доноси одлуке о свом личном/ свакодневном животу, као нпр. где ће живети
- када одлука треба да се донесе у име дотичне особе.

Старатељ може да буде постављен ако постоји нерешен сукоб између особе са инвалидитетом и оних који пружају услуге, између породице и пријатеља, или у случајевима само-застављања особе.

Ко поставља старатеља?

VCAT поставља старатеља.

Услови су такви да штићеник мора да буде у следећој ситуацији:

- да има инвалидитет
- да због тог инвалидитета не може да доноси разумне одлуке које се тичу његовог личног/ свакодневног живота
- да је потребно да се доносе одлуке а не постоји други задовољавајући начин на нижем нивоу него што је постављање старатеља
- потребан му је неко да ради у његовом најбољем интересу.

Ко може да буде старатељ?

VCAT може да постави појединца/ појединце, обично рођака или пријатеља, као старатеља. VCAT настоји да постави старатеља ком је познато шта штићеник цени и у шта верује, шта воли а шта не воли. VCAT мора да буде уверен да ће старатељ поступати на начин којим се најбоље штите интереси штићеника.

Када одлучује кога ће поставити, VCAT мора да узме у обзир жеље штићеника, у мери у којој могу бити установљене, исто као и чланова породице и заинтересованих страна.

Ако нико није на располагању или постоји потреба за независном особом, пошто се породица и пријатељи не могу сложити шта је за штићеника најбоље, може се поставити јавни заступник.

Какве одлуке може да доноси старатељ?

Врсте одлука које постављени старатељ може да доноси, зависе од одредбе (или одлуке) коју је донео VCAT.

Ограничена одредба одређује тип личних одлука као и одлука које се тичу свакодневног живота штићеника, које старатељ може да доноси. То може да укључи одлуке о смештају, лечењу и зубарским услугама, као и другим врстама здравствене неге, или о приступу услугама.

Неограничена одлука дозвољава старатељу да доноси све одлуке увези свакодневног живота, уз следеће изузетке:

Медицински/зубни третман

'Одговорна особа' може да да пристанак за медицински/зубни третман ('старатељ' може бити 'одговорна особа'). Погледај ОРА информативни памфлет 'Медицински/зубни третман за особе које не могу да дају пристанак', за даље информације.

Није непходно тражити старатеља за доношење таквих одлука ако већ за то постоји одговарајућа одговорна особа (нпр. блиски рођак или неплаћени неговатељ).

Ако је особа поставила агента давањем трајног пуномоћја (медицински третман/лечење), или је VCAT поставио другу особу да доноси одлуке у вези са предложеним третманом, онда ове особе имају предност у односу на старатеља као 'одговорну особу'.

Какве одлуке старатељ не може да доноси?

Старатељ не може да доноси одлуке у вези финансијских ствари штићеника. За даље информације, погледај ОРА информативни памфлет 'Постављање администратора'.

Старатељ не може да доноси одлуке о 'специјалним захватима' као што је прекид трудноће или захват који би довео до трајне неплодности. За овакве одлуке треба да се поднесе молба трибуналу (VCAT) и само VCAT може да одобри такве ствари.

Одговорности старатеља

Старатељ мора да доноси одлуке имајући у виду најбоље интересе штићеника. Ово значи да старатељ:

- штити особу од злостављања, експлоатације и запуштања
- узима у обзир жеље штићеника
- заступа штићеника
- подстиче штићеника да сам доноси одлуке када је могуће.

Како се подноси молба

Молба за старатеља на располагању је од VCAT-а. Може се тражити преко телефона, поштом, или се може преузети са VCAT вебсајта на www.vcat.vic.gov.au. 'Веза' за формулар такође постоји на ОРА вебсајту на www.publicadvocate.vic.gov.au

Предлажемо да позовете саветодавну службу (ORA Advice Service) на 1300 309 337 да поразговарате да ли је старатељство неопходно и који још материјал треба да се приложи уз молбу.

Када прими формулар VCAT ће заказати разговор/саслушање. Хитне молбе ће бити саслушане што је пре могуће. Већина молби ће се саслушати у року од 30 дана.

VCAT разговор/саслушање

Трибунал (VCAT) је мање формалан од суда. Ако особа не може да путује на саслушање, VCAT може да се сложи да прихвати евиденцију преко телефона.

VCAT није обавезан правним прописима по питању евиденције, па се не морају користити формални правни поступци. Међутим, саслушања морају да буду у складу са тзв. принципима природне правичности (фер и непристрасно).

Правно заступање није за VCAT неопходно, мада особе које се појављују на саслушању могу да траже да им VCAT дозволи да користе адвоката.

Одлуке у хитним ситуацијама

ОРА и VCAT имају хитну службу која ради 24 сата. Ако VCAT сматра да је предмет хитан (када постоји опасност по живот), привремена одлука о старатељству може да се донесе за период од 21 дан. Та одредба може да се продужи за још 21 дан. Пре истека одлуке, VCAT мора да одржи саслушање да утврди да ли је старатељство потребно.

Трајање одлуке

Одлука може да важи максимално три године. Трибунал (VCAT) поновно разматра све одлуке у року од 3 године и оне могу бити укинуте ако више нису потребне.

Ако особа умре, одлука престаје да важи.

Поновно саслушање

Ако неко сматра да је VCAT донео погрешну одлуку, онда се може поднети молба за поновно саслушање у року од 28 дана од првобитне одлуке.

Одлуке донете у другим савезним државама

Могуће је да се одлуке о старатељству донете у Викторији - региструју у другим државним јединицама, као и да се одлуке донете у другим савезним државама - региструју у Викторији. За даље информације, контактирајте ОРА.

Заштитне мере

Старатељи су одговорни VCAT-у за одлуке које доносе. Следеће заштитне мере помажу да се обезбеди да старатељи обављају послове у најбољем интересу штићеника:

- старатељи могу било када да се обрате трибуналу (VCAT) за савет
- при постављању, приватни старатељи могу да контактирају ОРА за информације и подршку ухприватном старатељству
- било ко, ко сматра да старатељ не поступа у складу са најбољим интересима штићеника, може трибуналу (VCAT) да поднесе молбу за поновно разматрање
- ако је јавни заступник постављен као старатељ, жалбе се могу поднети у ОРА. Контактирајте ОРА за даље информације.